

> Retouradres Postbus 20350 2500 EJ Den Haag

Geadresseerde

**Directie Publieke
Gezondheid**

Bezoekadres:
Parnassusplein 5
2511 VX Den Haag
T 070 340 79 11
F 070 340 78 34
www.minvws.nl

Inlichtingen bij

Ons kenmerk
PG/CI-2943218

Bijlagen
1

Uw brief

Datum

Betreft Continuïteitsvoorbereiding griepdemonie

*Correspondentie uitsluitend
richten aan het retouradres
met vermelding van de datum
en het kenmerk van deze
brief.*

Naar aanleiding van de recente uitbraak van de zogenaamde Nieuwe Influenza A (H1N1) (voorheen genaamd Mexicaanse griep) vraag ik uw bijzondere aandacht voor de continuïteit van zorg. Nu in het vroege najaar de pandemie naar verwachting ook in Nederland meer ziekte zal veroorzaken is het van groot belang de basisvoorzieningen voor de bevolking, waaronder de zorgsector, zoveel als mogelijk ongestoord door te laten functioneren en hier voorbereidingen voor te treffen.

Een griepdemonie heeft niet alleen medische maar ook maatschappelijke gevolgen. Tijdens een griepdemonie zullen veel mensen niet kunnen werken, omdat zij zelf ziek zijn of omdat zij voor anderen moeten zorgen. U moet rekening houden met tot wel 30-50 procent uitval van personeel binnen uw organisatie tijdens de piekperiode. De uitval van personeel in de gezondheidszorg is naar verwachting groter dan elders. Zorgverleners worden immers meer blootgesteld aan het virus.

Door personele uitval kan de continuïteit van de zorg ernstig in gevaar komen. Kan de minimale standaard van zorglevering wel gehandhaafd blijven? Kan er nog wel voldoende schoongemaakt worden? Is de voedselvoorziening nog wel voldoende gegarandeerd? Is de telefonische bereikbaarheid wel geregeld? Welke problemen treden er eventueel op in de (zorg)keten? Het is daarom essentieel dat alle zorginstellingen en ook individuele beroepsbeoefenaren nagaan wat de gevolgen kunnen zijn van een griepdemonie voor hun bedrijfsvoering en vervolgens besluiten welke maatregelen zij moeten treffen om de continuïteit van hun kritieke primaire en ondersteunende processen zeker te stellen.

Traject continuïteitsvoorbereiding vitale infrastructuur

Vorig jaar heeft de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties de Tweede Kamer geïnformeerd (brief minister BZK aan Tweede Kamer over voortgang programma nationale veiligheid, TK 80 321 nr 6) dat de inzet van het kabinet is dat in 2009 80 procent van de vitale organisaties¹ in Nederland beschikt over een continuïteitsplan dat rekening houdt met een griepdemonie.

¹ Dit zijn organisaties uit de vitale sectoren Energie, Telecommunicatie/ICT, Drinkwater, Voedsel, Gezondheid, Financieel, Keren en Beheren Oppervlaktewater, Openbare Orde en Veiligheid, Rechtsorde, Openbaar Bestuur, Transport en Chemische en Nucleaire Industrie.

De zorg, van grote institutionele instellingen tot individuele huisartsen, van groot tot klein, behoort tot één van de vitale sectoren en langs deze weg vraag ik u, mede namens de Staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport en de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, wanneer u dat niet al gedaan heeft, nu met spoed een continuïteitsplan voor uw organisatie op te stellen en in te voeren.

**Directie Publieke
Gezondheid**

Ons kenmerk
PG/CI-2943218

De zorgsector nader belicht

In de afgelopen jaren is veel inspanning geleverd om Nederland voor te bereiden op een griepandemie. In de GHOR-regio's zijn, op basis van de landelijke draaiboeken², regionale draaiboeken geïmplementeerd welke door de Inspectie voor de Gezondheidszorg zijn getoetst, het systeem van monitoring en surveillance is verder opgebouwd, nieuwe wetgeving is ingevoerd, en communicatiemiddelen en een draaiboek publiekscommunicatie³ zijn voorbereid. Er zijn vijf miljoen kuren virusremmers aangeschaft, om uit te reiken aan iedereen die tijdens een pandemie griep krijgt, en er is een distributieplan opgesteld. Op dit moment werk ik in overleg met de relevante organisaties in de zorgsector aan een vaccinatiestrategie voor het onlangs bestelde vaccin⁴.

Veel is in gang gezet. Al veel zorginstellingen hebben kennisgenomen van bovenstaande trajecten en deze zich eigen gemaakt. Desondanks geldt dat niet voor iedereen. Ik wil u dringend verzoeken, wanneer u tot die laatste groep behoort, alsnog met spoed kennis te nemen van deze trajecten zodat u ook uw rol tijdens een griepandemie goed kunt vervullen. De GHOR kan hierbij ondersteunen.

Als het echter gaat om de continuïteit van zorg dan signaleer ik nog een aantal lacunes. Vandaar ook dat ik verzoek de continuïteitsvoorbereiding met urgentie verder op te pakken. Dit najaar verwacht ik een toename van het aantal zieken met een mogelijke piek in oktober. Dit betekent dat u uw continuïteitsvoorbereiding voor september gereed dient te hebben.

Inhoud en opzet continuïteitsplan

Een continuïteitsplan kan een aanvulling zijn op een al bestaand intern calamiteitenplan. De maatregelen in het continuïteitsplan beogen niet alleen de continuïteit van de primaire processen (cliëntenzorg), maar ook van de secundaire processen (schoonmaak, logistiek, bevoorrading, etc.), die noodzakelijk zijn voor het primaire proces. Specifieke aandachtspunten zijn het organiseren van goede communicatie en voorlichting van het personeel en het nemen van beschermende maatregelen. Ook het komen tot, veelal, regionale samenwerkingsverbanden acht ik hierbij van groot belang.

In een continuïteitsplan komen onder andere de volgende zaken aan de orde:

- te verwachten uitval van personeel
- plicht van de werkgever om personeel adequaat te beschermen tegen risico's verbonden aan het werk

² O.a. "Operationeel draaiboek deel 2 incidentele introductie nieuw humaan influenzavirus" en "Operationeel draaiboek deel 3 bestrijding Influenza pandemie", beiden van de Landelijke Coördinatiestructuur Infectieziektebestrijding (LCI); deel van het Centrum Infectieziektenbestrijding (CIb) van het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM). www.rivm.nl/cib/themas/nieuwe-influenza/index

³ www.rivm.nl/cib/themas/nieuwe-influenza/index

⁴ Hierbij worden zorgverleners overigens ook als mogelijke prioritaire doelgroep bekeken.

- manieren om personeel voor te bereiden (bijvoorbeeld door communicatie over het continuïteitsplan en oefeningen⁵)
- manieren om cliënten en evt. hun relaties voor te bereiden (bijvoorbeeld door communicatie)
- gevolgen van personeelsuitval voor het primaire proces
- gevolgen van personeelsuitval voor de ondersteunende processen
- mogelijkheden om die uitval op te vangen (bijvoorbeeld door tijdens een griep Pandemie personeel in te zetten voor andere taken dan die zij normaal gesproken doen, omdat deze tijdens crisis minder urgent zijn)
- mogelijke gevolgen van personeelsuitval bij derden waar de instelling van afhankelijk is en hoe deze gevolgen bij derden op te vangen.

**Directie Publieke
Gezondheid**

Ons kenmerk
PG/CI-2943218

Aandacht voor personeel en beschermende maatregelen

Het is op grond van de Arbeidsomstandighedenwet de verantwoordelijkheid van de werkgever om te zorgen voor veilige en gezonde omstandigheden op de werkvloer. Dit geldt zowel voor personeel in vaste dienst als ook voor tijdelijke krachten en personeel dat wordt ingezet ten tijde van specifieke omstandigheden zoals een griep Pandemie. Het voorkomen van besmetting van de werknemer en ook van overbelasting van de werknemer door een tekort aan inzetbaar personeel, zijn daarbij belangrijk.

Hygiënische en beschermende maatregelen gaan overdracht van het influenzavirus tegen. Ik ga ervan uit dat zorginstellingen en zorgverleners voldoende beschermende middelen op voorraad hebben. Voor het overheidsstandpunt over antivirale middelen en mond/neusmaskers verwijs ik graag naar de website van mijn ministerie⁶. Voor het meest recente advies over hygiënische maatregelen verwijs ik naar de website van het Centrum Infectieziektebestrijding van het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu⁷. Het ministerie van VWS zal het beloop van de Pandemie nauwlettend volgen en de vigerende adviezen en maatregelen op dit terrein znodig aanpassen. Een zekere mate van flexibiliteit is nodig om ten tijde van een Pandemie snel op additionele aanbevelingen te kunnen inspelen.

Hulpmiddelen

Om u te ondersteunen bij het opstellen van een continuïteitsplan griep Pandemie, bieden de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en ikzelf u een aantal hulpmiddelen. Op de website www.minvws.nl/griepPandemie en www.minbzk.nl/griepPandemie vindt u handleidingen, een korte film en een aantal bruikbare brochures. Ik adviseer u in elk geval om kennis te nemen van de korte film, die ontwikkeld is om de urgentie van een griep Pandemie te illustreren. Indien uw organisatie al klaar is met een continuïteitsplan dan vindt u ook een vragenlijst/checklist om uw plannen op volledigheid te toetsen. Het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu verzorgt daarnaast de actuele informatievoorziening over Nieuwe Influenza A (H1N1) op www.rivm.nl/cib/themas/nieuwe-influenza/index.jsp. Daar vindt u ook een groot aantal Vragen en Antwoorden (Q&A's) over beleidsmaatregelen en verantwoordelijkheden. Ook kunt u voor overige medisch-inhoudelijke vragen en informatie terecht bij uw regionale/lokale GGD.

⁵ De Inspectie constateerde dat er nog te weinig wordt geoefend, met name kleine oefeningen worden weinig tot helemaal niet toegepast op de situatie van een griep Pandemie.

⁶ www.minvws.nl/dossiers/griepPandemie/publicaties

⁷ <http://www.rivm.nl/cib/themas/nieuwe-influenza/index.jsp>

**Directie Publieke
Gezondheid**

Ons kenmerk
PG/CI-2943218

Ik raad u aan om bij het opstellen van de continuïteitsplannen gebruik te maken van de expertise van collega-instellingen. Ook de leidraad COBRA (Continuïteit Bij Rampen) voor verpleeg- en verzorginstellingen kan een handig hulpmiddel zijn als eerste startpunt waarmee zorginstellingen de continuïteitsvoorbereiding ter hand kunnen nemen. Brancheorganisaties, GHOR en GGD kunnen u ondersteunen en de samenwerking tussen instellingen bevorderen.

Specifieke aandacht voor triage

Ter informatie wil ik u er op wijzen dat de inspectie een discrepantie tussen de verwachte vraag en het aanbod, vooral van IC-capaciteit, constateert. In principe zijn medisch-inhoudelijke argumenten leidend om keuzes te maken bij schaarste teneinde middelen in de zorg doelmatig in te zetten. Echter, tijdens crisissituaties spelen ook maatschappelijke overwegingen een rol. Ik bekijk op welke wijze, in samenwerking met de betrokken medische beroepsgroepen, dit dilemma het beste kan worden opgelost en worden vertaald in een triagebeleid of richtlijn. Ik zal per brief het NHG verzoeken het initiatief te nemen om met de betrokken partners te komen tot een richtlijn die aansluit op de NHG-Standaard pandemie, en richtlijnen voor triage zoals de NHG-Telefoonwijzer en, voor die regio's waar met dit systeem wordt geëxperimenteerd, het Nederlandse Triage Systeem (NTS). Ik zal het NHG vragen dit in nauwe samenwerking met de GHOR en met de LHV te doen, zodat GHOR, LHV en NHG deze richtlijn ten tijde van een griepvloed in de zorgketen kunnen implementeren. De richtlijn dient niet alleen gericht te zijn op eerstelijns zorg, maar ook nadrukkelijk aandacht te besteden aan de door de inspectie gesignaleerde knelpunten in de verzorging- en verpleeghuizen.

Monitoring voortgang

Ik hoor graag wat de resultaten zijn van uw inspanningen. Daarom heb ik de Inspectie voor de Gezondheidszorg gevraagd dit najaar te bekijken hoe de continuïteitsvoorbereiding in de zorgsector ter hand is genomen en welke lacunes er nog zijn. Vanaf volgend jaar wil ik de continuïteitsvoorbereiding een onderdeel laten zijn van het reguliere toezicht. De resultaten van de inventarisatie dit najaar zal door mijn ministerie geanonimiseerd worden ingebracht in een rapportage over de voorbereiding van de gehele vitale infrastructuur, die het kabinet begin volgend jaar aan de Tweede Kamer zal aanbieden.

Tot slot

Graag wijs ik nogmaals op de verantwoordelijkheid van de zorgaanbieders zelf om op basis van de Kwaliteitswet zorginstellingen, Wet BIG en Wet Toelating Zorginstellingen voldoende voorbereidingen te treffen om ook tijdens rampen en crises verantwoorde zorg te bieden. Zoals duidelijk is geworden uit deze brief, hecht ik veel belang aan continuïteitsplannen van de zorgaanbieders zelf. Het is daarbij nodig intensief samen te werken met elkaar. De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, de Staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport en ik vertrouwen er op, dat de zorgsector het belang van een goede voorbereiding onderschrijft en gezamenlijk de verantwoordelijkheid neemt om de zorg voor de bevolking op peil te houden.

Tot slot, de aanleiding om u voor te bereiden op een griep пандemie is niet alleen Nieuwe Influenza A (H1N1), maar de altijd al bestaande mogelijkheid van een grootschalige infectieziekteuitbraak. De actuele ontwikkelingen vragen nu wel om versnelling van de voorbereidingen.

**Directie Publieke
Gezondheid**

Ons kenmerk
PG/CI-2943218

Deze brief kan u rechtstreeks of via uw brancheorganisatie bereiken. De brancheorganisaties Actiz, Vereniging Gehandicaptenzorg Nederland (VGN), en GGZ Nederland zullen u in ieder geval via hun websites blijven informeren over de uitbraak van de griep en de maatregelen die u kunt treffen.

Met vriendelijke groet,
de Minister van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport,

dr. A. Klink

